

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavssa Helvetica Orthodoxae Fidei

Murner, Thomas

Lucernae, 1528

VD16 M 7034

Doctor Oecolampadius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29525

CONCLUSIO PRIMA.

quam inter gentes unquam fuerint, qui solem lunamq; cæpas & allium adorauerunt.

In sermonis sui conclusione, dñs meus doctor aliquid proposuit, simplici & cõmuni populo acceptũ, & dixit sacramenti causã, se cum Christiana tenere ecclesia, quippe quod ecclesia neq; ab eo dissentiat. Cuperem inq; libens audire a meo dño doctore, ubi pã ecclesia sua cũ pistorio pane esset, conclusionem nostrã de sacramẽto cum Christiana ecclesia esse, sparsamq; per uniuersam ecclesiã, & per circulũ totius orbis, testibus comprobare possumus, attestantibus nobis Hispania, Francia, Germania, Italia &c. etiã cum Bohemis. Adest quoq; & Lutherus nobis testis, sed & Carolostadius ipse, qui hunc errorẽ primus inter uos huic mundo importauit, a quo iam decidens reuocauit & damnauit. Nisi dñs meus doctor æstimet cum donatistis quorũ Augustinus meminit, Christi anam ecclesiã, apud eos solos esse, qui nouiter in duobus aut tribus annis exortĩ, non solũ contra uniuersalẽ ecclesiã, sed & cõtra ppria scripta, doctrinã & libros, illud denuo erexerũt.

Preterea, quia se dñs meus doctor cum alijs plerisq; uerbi Dei ministros se iactitant, simplicẽ populũ continuo ad credendũ sollicitet, hucusq; Euãgeliũ fuisse tacitũ & absconditũ. Iterũ eum rogo ppter Deũ obstetã, si quã habeat scripturã, uel certe Euãgeliũ aliqđ cõtra uenerabile sacramentũ Christi educat illud, ut inde deũ itelligi, uter scripturas uere adducat.

DOCTOR OECOLAMPADIUS.

Dominus noster Ihesus Christus cõcedat nobis omnibus gratiã suam, Amen. Adgrediendũ putabã, super quo rogor, sed hæc uerborũ contumeliosa irritatio finem non capit. Cogor me excusare, ob Berengarij causã, stet firmũ sicut hodie dixi Pontificem Nicolaum plus nimio fecisse.

Doctor Eckius concessit plantã posse in aliã partem trahi, exceptionẽ eius nullo alio dicto probat scripturã, adhuc igitur eius sermo eo tendit, ei aliqđ addi posse. Id nempe illic a Pon-

F

COLLATIO III.

tifice positū, scriptura non habet. Cum Arrio secus est, q̄ scri-
pturis est deuiētus, quæ scripturæ etiā si mihi adducant, ob-
strepere non tentabo. Profecto necessariū non æstimo oim
Pontificū scripta cōfirmare, nā ego ipse bullā uidi, in qua fue-
rant excōmunicati oēs, qui aduersus Venetos arma cape pos-
tuissent, & nō acceperūt, hij si in Pontificali excōmunicatiōe
fuerint, ea de re tm̄ quis teneat, quantū salutī animæ suæ utile
& bonū arbitrat̄, nos apud uerbū Dei sumus perseueraturi.

Secundo quod dixerim nō esse articulum fidei, adhuc di-
co. Augustinū quoq; in allegato loco uolenter accepto, non
est enim contra me. Ratione sacrificij suo tempore respon-
debit̄. Augustinus quoq; & in alijs mihi est deseruiturus.

De allegato festo corporis dñi constat esse nouū, plus ha-
bens deuotiōis gentiliū, quā Christianorū. Verū ad deuotiō-
nem deseruit. Quid ibi est cernere, multā externā pompam,
& alia quæ obticeo. Ibiq; met ipse doctor Eckius se læsit, plus
ad Christi corpus dirigens, quā ad memoriā passionis, & alia
quoq; bona opera. Hic ne dum Iohānis dictū enodauit, alio
scripturæ dicto, qđ illi incubuisset continuo scripturas a me
exposcens quas etiā datas ipse non absoluit.

Ad hæc Lutherū mihi obiicit cæterosq; Lutheranus nūq;
fui, at Lutherus si quid boni dixerit gratū accepi. Eckius equi-
dem si quid Christiani dixerit, etiā acceptum habebō.

Ratione Birckhaimeri, talem edidit libellum, quem etiam
doctorem Eckium non reor in omnibus probaturum.

Illud tamen de idolatria & nostrorū peccatorū causa dictū
firmādo, non ex plano cōfessus sum idolatras saluari, additū
est nāq; tales hoc suo errore cōplacentiā nullā habere. Iuxta
quod & de uestri cordis pietate præsumēs eos, uos neq; dam-
naturū, sed Dei iudicio cōmittendos, procul absit, ob id me
gētibus eos adnumerare. Quum semel Ihesum Christū dñm
nostrū, & iustitiā nostrā fide cognouerint Dei misericordiæ
fidentes. Fidei tamen eorū ratione, spero non ex toto apud
illos

CONCLUSIO PRIMA.

illos extinctā fuisse, quod prolixiorē disputationē requirit. Ad hoc t̄m dico posse idolatriā cenferi, quæ tamen peccatum mortale non sit, fide tamen præcedēte & uolūtate nō ex toto adficiente, uti nobis hodierna demonstrant exempla, alios autē inualidos sermones demissos facio, ad materiā rediens.

Dilecti Christiani, me cū ecclesia tenere, ecclesiāq; mecū dixisse me cōprobabo. Semper usui fuit panem dñi (non simpliciter nomino pistoriū panem) sacramentū corporis Christi nominatū, id quod oēs uos fatemini, nunc autē si huius uerbi sacramentū continentia ponderet, cōperto habebitur uerborū domini declaratio cenæ dñi, quum dicunt Euangelistæ, Hoc est corpus meū, recte exponentur. Sacramentū est corporis mei. Tota enim Christiana ecclesia sacramētū æstimat, at sacramentū aliud est, ab eo quod signat. Sic panis dñi per essentiā corpus non erit, panis inq; signū est. Hic queso amici boni, ne ferat̄ ego animo, sacramenti me uerba inducere, quod in eo intellectu in scripturis non reperit̄, Christiana ecclesia usa est. Verbis autē (ut Quintilianus ait) utendum est ut denario, quum solus usualis ualeat. Verborū causā cū nemine certabo, ubi iuxta alienus nō inducit̄ sensus. Utamur nūc hoc uerbo sacramentū, ut fateat̄ ecclesia. Sacramentū sacrū dici signū Augustinus lib. iij. de trinitate cōparat hęc tria, uerba, scripturā, sacramētū, cū oīa hęc tria noscere quid doceāt. Indubitatū habeo ex uobis plurimos esse, qui etiā crebro audiuerūt, quum in missa sacramēta eleuant̄ sub cōtione, dictū fuisse ne surgāt, nempe qđ apud uerba reperiaat̄, quod apud sacramentū. Sæpius quoq; audistis, grauiter peccare, negligenter uerbū dñi audientē, nec minus illo cui sacramēta irreuerēter deciderūt in terrā. Quare ecclesiæ nō tā est peregrina sacramentorū p̄doctio. At mea uel alterius nihil interest, hūc sensum nō apđ oēs haberi. Multa em̄ est priscorū doctōrū, de eorū in docēdo negligētia accusatio. Ad hūc intellectū & alio qđ loco Aug. loquit̄ in lib. iij. de doct. Christiana his uerbis

COLLATIO V.

ubi ex intentione de sacramentis tractat. Hæc misera est animæ captiuitas, signa pro rebus accipi signatis, animus quoque hominis humilis est & decliuis, oculū mentis eleuare non potest in æternæ lucis cognitionem. Videre ne satis clare dictū esse, non idem signatū ac signū habendū. Hic nulla erit fuga, in alijs causis sic dici posset, in sacramento autē nequaquā. Non longe enim post allegata uerba, eiusdem loci sacramenti corporis Christi, tria ponit signa. Iudæorum quos excusat, eo quod in lege signa pro signatis rebus habuere, & quod in his place-ri credebant. Alia sunt (inquit) Gentilium signa, ex toto inutilia, ut eorum erant & idola & festa. Tertia sunt ecclesiæ signa, de quorum numero baptismus, & laudatio corporis & sanguinis Christi, de quibus signis docet illa Christiana libertate intellectus, & nulla stolidæ carnalique seruitute honoranda. Docetque libertatē Christianā, ut is habeat intellectus ne in signis hæreamus, sed ad signata per ea deducamur, expresse dicens, necessariam illic esse figuratā loquutionem, & literis non sequendum. Hæc ideo dico, ne quis me uel certe alium putet primos excogitasse, hoc ex ecclesiæ parte dictum est, quæ sacramenti nomen in usu habet.

DOCTOR ECCIKVS.

IN nomine tuo dulcis dñe Ihesū Christe. Vt aliquos sermones (tedij uitandæ causā) breuibus percurram, primū dico Berengarium nil nimio fecisse ut ante hac dictum est.

Quod uero doctor dicit Arriū hæreticū scripturis deuictū ego hunc tam audaculū uidere cuperem, qui scripturis doceret uerbulum hoc omulsion. Iuxtaque dicit doctor, si ut Arrius scripturis uinceretur, se libenter crediturum. Ego uero, ut se hæcenus ostendit, cōpertū habeo, ut Arrius eum facturum, qui cum in concilio Niceno iamque deuictus erat, uincitamen nihilominus recusabat pertinax usque in mortem perdurans. Sic itaque neque doctor, neque Zwinglius multipharīā informatis scripturis per eos etiā, quorum in Christo fratres sunt, & Euāgelij